_____ viloyati _____ tumani
Maktabgacha va maktab ta'limi bo'limiga qarashli
12-umumiy o'rta ta'lim maktabi
Tabiiy fanlar fani o'qituvchisi
Karimova Dilnoza

5-sinf uchun «Tabiiy fanlar» fanidan

«Tabiatda suvning aylanishi»

mavzusidagi

DARS ISHLANMASI

Chirchiq – 2026

Sana: _____ **Sinf:** 5-sinf

Mavzu: Tabiatda suvning aylanishi

Darsning maqsadi

Ta'limiy: O'quvchilarga suvning tabiatda aylanish bosqichlari haqida tushuncha berish.

Tarbiyaviy: Suvni tejash va tabiatni asrashga mas'uliyat tuyg'usini tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: Kuzatish, taqqoslash va xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Dars turi: Yangi bilim berish

Metodlar: Aqliy hujum, savol-javob, guruhlarda ishlash, «Klaster»

Jihozlar: Darslik, suv aylanishi plakati, proyektor, rangli kartochkalar

Kutilayotgan natijalar

O'qituvchi: Mavzuni interaktiv usullarda tushuntiradi va o'quvchilar faolligini ta'minlaydi.

O'quvchi: Suv aylanishining 4 bosqichini aytib bera oladi va sxemada ko'rsatadi.

Darsning borishi

T/R	Bosqich	Vaqt	O'qituvchi faoliyati	O'quvchi faoliyati
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa	Salomlashadi, davomatni aniqlaydi.	Darsga tayyorlanadi.
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	7 daqiqa	Savollar beradi.	Javob beradi.
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa	Plakat asosida tushuntiradi.	Tinglaydi, daftarga yozadi.
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	12 daqiqa	O'yin va topshiriqlar o'tkazadi.	Guruhlarda ishlaydi.
5	Rag'batlantirish va yakun	5 daqiqa	Baholaydi.	Xulosa qiladi.
6	Uyga vazifa	3 daqiqa	Vazifani tushuntiradi.	Yozib oladi.
	Jami	45 daqiqa		

I. Tashkiliy qism

Assalomu alaykum, aziz o'quvchilar!
Bugun biz suv bilan sayohat qilamiz,
Bulutdan yomg'irga, daryodan dengizga —
Keling, birga kashf etamiz!

II. O'tgan mavzuni mustahkamlash

1. Suvning qanday holatlarini bilasiz?
2. Suv qanday haroratda muzlaydi?
3. Yer yuzasining qancha qismini suv egallaydi?

Quvnoq dam olish daqiqalari

Quyosh chiqdi — qo'l ko'taring,
Bug' uchdi — oyoq uchida turing,
Bulut bo'ldik — aylanamiz,
Yomg'ir yog'di — o'tiramiz!

III. Yangi mavzu bayoni

Tabiatda suv to'xtovsiz harakatda bo'ladi. Quyosh issiqligi ta'sirida dengiz, ko'l va daryolar yuzasidan suv bug'lanadi. Bug' havoga ko'tarilib, sovuq qatlamlarda mayda tomchilarga aylanadi va bulut hosil qiladi. Bulutdagi tomchilar yiriklashgach, yomg'ir yoki qor bo'lib yerga tushadi. Yerga tushgan suv daryolar va yer osti suvlari orqali yana dengizga qaytadi.

1-jadval

Suv aylanishining bosqichlari

Bosqich	Nima sodir bo'ladi
Bug'lanish	Suv bug'ga aylanadi
Kondensatsiya	Bug' tomchilarga aylanib, bulut hosil bo'ladi
Yog'in	Yomg'ir, qor yoki do'l yog'adi
Oqim	Suv daryo va dengizlarga qaytadi

Asosiy tushunchalar

Bug'lanish — suvning issiqlik ta'sirida bug' holatiga o'tishi.

Kondensatsiya — bug'ning sovib, suyuq tomchilarga aylanishi.

Yog'in — bulutdan yerga tushadigan yomg'ir, qor va do'l.

Bilasizmi?

Yer yuzidagi suvning 97 foizi sho'r okean suvi bo'lib, chuchuk suv atigi 3 foizni tashkil etadi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash

1. Suv aylanishi sxemasini chizing va bosqichlarni belgilang.
2. Juftlikda ishlang: bug'lanish qayerlarda ko'proq bo'ladi?
3. Nima uchun suvni tejash kerak? Guruhda 3 ta sabab yozing.

Interaktiv o'yin: «Suv tomchisining sayohati» (7 daqiqa)

1. Sinf 4 guruhga bo'linadi: Dengiz, Bulut, Yomg'ir, Daryo.
2. Har guruh o'z bosqichi haqida 2 ta gap aytadi.
3. To'g'ri ketma-ketlikda turgan guruh ball oladi.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash

Faol qatnashgan o'quvchilar rag'bat kartochkalari bilan taqdirlanadi va baholanadi.

Baholash mezonlari:

- Bosqichlarni to'g'ri aytish — 2 ball
- Sxemani to'g'ri chizish — 2 ball
- Guruhdagi faollik — 1 ball

VI. Uyga vazifa

1. Darslikdagi mavzuni o'qish.
2. Uyda suvni tejash bo'yicha 3 ta odat yozib kelish.

Test savollari

Bilimni tekshirish: interaktiv test

Telefon kamerasi bilan QR-kodni skanerlang — test Telegram'da ochiladi va natija darhol chiqadi. O'qituvchiga har bir o'quvchining natijasi yuboriladi.

https://t.me/Antisessiya_bot?start=t123_ab12cd34

1. Suvning bug'ga aylanishi nima deyiladi?

A) Kondensatsiya
B) Bug'lanish
C) Yog'in
D) Muzlash

2. Bulut qanday hosil bo'ladi?

A) Bug' sovib tomchilarga aylanadi
B) Qor eriydi
C) Daryo oqadi
D) Muz qotadi

Javoblar kaliti: 1–B 2–A

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tabiiy fanlar. 5-sinf uchun darslik. — Toshkent, 2022.